[2024] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 37 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 655

ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ

ਬਨਾਮ

ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

(2014 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1348)

04 ਸਤੰਬਰ 2024

[ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ ਅਤੇ ਉੱਜਲ ਭੂਯਨ, * ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860-SS.149, 148-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਅੰਕਲ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ- ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੇਸੀ-ਬਣੇ ਪਿਸਤੌਲ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ:

ਫੈਸਲਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਸਐਸ.148 ਅਤੇ 149-ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ) ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੇਸੀ-ਬਣੀ ਪਿਸਤੌਲ ਸੀ-ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਸਮੇਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਏਅਰ-ਫੈਕਟਮ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਤੂਸ, ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਅਧੀਨ 149 ਹੈ; ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ

ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਕਾਫੀ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਤਲ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ s.148/301/301 ਅਤੇ 3024 ਸ਼ੱਕੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 22, 24, 25, 30.1, 32)

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860-s.149-ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ- ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [2012] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1068: (2012) 11 ਐਸਸੀਸੀ 237; ਵਿਨੂਭਾਈ ਰਣਛੋੜਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੀਵਭਾਈ ਦੁਦਾਭਾਈ ਪਟੇਲ [2018] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1050: (2018) 7 ਐਸਸੀਸੀ 743; ਯੂਨਿਸ ਉਰਫ ਕਰੀਆ ਬਨਾਮ. ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. (2003) 1 ਐਸਸੀਸੀ 425 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ; ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ; ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ; ਆਮ ਵਸਤੂ; ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ; ਕਤਲ; ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ; ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ: ਦੇਸੀ-ਬਣੀ ਪਿਸਤੌਲ; ਕਾਰਤੂਸ, ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ; ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਕਮੀ; ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਾ ਹੋਈ; ਓਵਰਟ ਐਕਟ: ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਵਾਦ; ਪੁਰਾਣਾ ਦੁਸ਼ਮਣ.

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2014 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1348

1997 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 340 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 27.09.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਪੀ.ਕੇ.ਜੈਨ, ਸੌਰਭ ਜੈਨ, ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ, ਪੀ.ਕੇ. ਗੋਸਵਾਮੀ, ਜਗਨਨਾਥ ਝਾਅ, ਅਰੁਣੰਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਗੌਤਮ ਸ਼ਿਵਹੰਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਚਿਰਾ ਗੋਇਲ, ਅਦਿਤ ਜਯੇਸ਼ਭਾਈ ਸ਼ਾਹ, ਸ਼ਰਨਿਆ ਸਿਨਹਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਜੂ ਜੇਟਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਉੱਜਲ ਭੂਆ, ਜੇ.

ਇਹ ਅਪੀਲ 27.09.2012 ਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, 1860 (ਆਈਪੀਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 302/149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਤਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਏਟਾ ਨੇ 1993 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 17 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 20.01.1997 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ 2,000.00 ਧਾਰਾ 148 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 147 ਅਤੇ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰਆਈ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। 2,000.00 ਧਾਰਾ 147 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

3. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਹਾਈ ਕੋਰਟ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 (ਸੀਆਰਪੀਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 374 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ 1974 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 27.09.2012, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

4. ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ SLP (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 750/2013 ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 04.02.2013 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। 30.06.2014 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2014 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1348 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ।

6. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਖਬਰ ਸਰਵਣ ਕੁਮਾਰ, ਮਰਹੂਮ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 08.09.1992 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 05:10 ਵਜੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੋਰੋਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਏਟਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ) ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 08.09.1992 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 4.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਆਪਣੇ ਨਿੱਤਨੇਮ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੰਬਗੜ੍ਹ ਅਖਾੜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੰਗਾ ਘਾਟ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਧੀਮਾਰੋ ਕਾ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਆ ਗਏ। ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਚਾਚਾ ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਗੋਵਰਧਨ ਨਾਥ ਜੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਤੁਲਸੀ ਪਾਰਕ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਰ ਲੜਕੇ ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ, ਰਾਜੂ, ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਅਤੇ ਉਚਚਾ ਉਰਫ਼ ਪੱਪੂ ਵਾਸੀ ਮੁਹੱਲਾ ਤਿਰਹਾ, ਚੋੜਾ ਪੋਰ, ਪੀ.ਐਸ. ਕਾਂਤਾ, ਚਾਕੂਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੋਰੋਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਾਂਤਾ ਅਤੇ ਚਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਚੀਕ ਸੁਣ ਕੇ ਮੁਖਬਰ ਸਰਵਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਵੱਲ ਭੱਜੇ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਮੁਖਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

6.1 ਘਟਨਾ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ, ਐਫਆਈਆਰ ਸਰਵਨ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 05:10 ਵਜੇ ਪੀ.ਐਸ. ਸੋਰੋਨ।

6.2 ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਤਿੰਨ ਭਰਾ ਸਨ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ, ਜੋ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸੀ, ਕੋਲ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇਸ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹੋਏ। ਇਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਾਰਨ ਪੁਰਾਣੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

7. ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਵਿਖੇ ਜੁਰਮ ਨੰਬਰ 237/1992 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੋਰੋਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 148, 149 ਅਤੇ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ

ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਕਈ ਐਂਟੀ-ਮਾਰਟਮ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁੰਨਾ, ਰਾਜੂ, ਉਚਚਾ ਉਰਫ ਪੱਪੂ ਅਤੇ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਧਾਰਾ 147 ਅਤੇ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

8. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

9. ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।

10. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 147 ਅਤੇ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 302/149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ, ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਉਚਾਚਵ ਉਰਫ਼ ਪੱਪੂ. ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

11. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੁਖ਼ਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਚੀਕ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਵੱਲ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਖਬਰ ਅਤੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਾਰਦਾਤ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ।

12.1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ, ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਅੱਗੇ ਚੱਲਿਆ ਸੀ।

ਮੁਖਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੁੱਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਵਲ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਕਾਰਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਖ਼ਰਾਬ ਖੂਨ ਵਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਘਾਤਕ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਭੁੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭੁੱਲ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪਰਛਾਵੇਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਕਚਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਖਬਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਐਫਆਈਆਰ ਵੀ ਲਿਖੀ ਸੀ।

12.2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਸਖ਼ਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ। 1, ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ.

13.1. ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਤਿੰਨ ਭਰਾ ਸਨ, ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਕੋਲ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ। ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦਾ ਇਹੀ ਸੀ।

13.2. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ 1 ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇੱਕ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਮੁਖ਼ਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ।

13.3. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਨਾ ਹੋਣਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

13.4. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਇਕ ਆਮ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ।

13.5 ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ 1 ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਆਚਰਣ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ 25.10.1993 ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

13.6 ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

14. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

15. ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

16. ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਕੁਮਾਰ ਸਿਓ ਲੇਟ ਸੱਤਿਆ ਹੈ

ਨਰਾਇਣ। ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਮੁਖਬਰ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਸਵਰਗੀ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਉਰਫ਼ ਦਰੋਗਾ ਛੋਟੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ, ਰਾਜੂ, ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਅਤੇ ਉੱਚਾ ਉਰਫ ਪੱਪੂ। ਉਸਦਾ ਚਾਚਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਖਬਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ। ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ। ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ।

16.1. ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 4:30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ, ਚਾਚਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਆਪ 04:30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਬਗੜ੍ਹ ਅਖਾੜਾ ਹਰਿ ਕੀ ਪੌੜੀ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਧੀਮਾਰੋ ਕਾ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ ਪੁੱਤਰ ਸੀਰਾਮ ਆ ਗਏ। ਮੁਖਬਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਗੋਵਰਧਨ ਨਾਥ ਜੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਹਰਿ ਕੀ ਪੌੜੀ ਵਿਖੇ ਗੰਗਾ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਤੁਲਸੀ ਪਾਰਕ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਆ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ, ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ ਕਾਂਤਾ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਉਚਚਾ ਚਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਚਾਕੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਂਤਾ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਮਦਦ ਲਈ ਚੀਕਿਆ, ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ, ਕੁਲਦੀਪ, ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਦੌੜੇ। ਉਹ ਭਰੋਜੀ ਮੰਦਿਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ। ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

16.2. ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਿਰ, ਗਲ, ਗਰਦਨ, ਪਿੱਠ ਅਤੇ ਪਸਲੀਆਂ 'ਤੇ ਚਾਕੂਆਂ ਅਤੇ ਚਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਅੱਧੀ ਲਾਸ਼ ਪਾਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਹਿ ਕੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਚੰਦਨ ਖੂਨ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਪਏ ਸਨ

ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਪੌੜੀਆਂ 'ਤੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਸਿਓ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੇਖਕ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਲਏ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਚਾਚਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਨਾਲ ਟਰਾਈਸਾਈਕਲ (ਰਿਕਸ਼ਾ) 'ਤੇ ਥਾਣੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਥਾਣਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-1 ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ।

17. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ, ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਲੋਕ ਵੀ ਉਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ ਬਾਰੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ.

17.1. ਜਦੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਗੋਲੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਤੂਸ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

17.2. ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚਾਚਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਸਮੇਤ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ।

17.3. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਖਰੀ ਖਾਣਾ ਦੁਪਹਿਰ 02.00 ਤੋਂ 02.30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਖਾਧਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਾਲ-ਰੋਟੀ ਖਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਿੱਤਨੇਮ ਗੰਗਾ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰਿ ਕੀ ਪਉੜੀ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਭਖਦੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਚਲਾ ਗਿਆ।

17.4. ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਨੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17.5 ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਰੀਬ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਰੀਬ 100-200 ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-1 ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਥਾਣੇ ਜਾ ਕੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ।

17.6. ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਘਟਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ (ਐਕਸ.1) ਕੁਲਦੀਪ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ।

18. ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਲਈ ਚੀਕਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਉਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੱਧਾ ਸਰੀਰ ਸਮੇਤ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

18.1. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦੇ ਅਤੇ ਮਦਦ ਲਈ ਚੀਕਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-1 ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ

18.2. ਉਸਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਐਫਆਈਆਰ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁਖਬਰ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰਕੇ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।

19. ਡਾ. ਸੱਤਿਆ ਮਿੱਤਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਏਟਾਹ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਵਜੋਂ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ 09.09.1992 ਨੂੰ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ ਸਨ:

1. ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ 10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਸਿਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਬਾਹਰੀ ਕੰਨ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਡੂੰਘਾ ਹੈ। ਚਮੜੀ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ (ਖੋਪੜੀ) ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਮੇਨਿੰਗਜ਼ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਕੱਟ।

2. ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਗੱਲ੍ਹ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ 10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 7 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਚੀਰੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ।

1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 0.3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਡੂੰਘੀ ਤੋਂ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 0.7 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਹੱਡੀ ਡੂੰਘੀ। ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਮੈਡੀਬਲ ਟੁੱਟ ਗਈ।

3. ਛੁਰਾ ਜ਼ਖ਼ਮ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਥੋਰੇਸਿਕ ਕੈਵਿਟੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ 8 ਸੈ.ਮੀ. ਚਰਚਾ 'ਤੇ ਸਬਕੋਸਟਲ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਰਿਬ, ਪਲੂਰਾ ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ, ਫੇਫੜੇ ਦਾ ਸੱਜਾ ਪਾਸਾ, ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਪਾਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕੱਟੋ।
4. ਛੁਰਾ ਜ਼ਖ਼ਮ 3.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਥੋਰੇਸਿਕ ਕੈਵਿਟੀ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਖੱਬੇ ਨਿੱਪਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ 6 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਡੂੰਘਾ ਹੈ। ਚਮੜੀ, 8 ਪਸਲੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ, ਖੱਬਾ ਪਲੂਰਾ, ਖੱਬਾ ਫੇਫੜਾ ਅਤੇ ਪੈਰੀਕਾਰਡੀਅਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਦਿਸ਼ਾ।

5. ਨਿੱਪਲ ਦੇ ਉੱਪਰ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ 10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 0.3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਚਮੜੀ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਤੋਂ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪਸਲੀ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਚੀਰੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ।
6. 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 0.2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਮਾਪਣ ਵਾਲੇ ਗਰਦਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੋਂ 20 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 20 ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਛਾਤੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਕਈ ਚੀਰੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮ। ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਡੂੰਘੀ ਤੋਂ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 0.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਥੋਰੇਸਿਕ ਕੈਵਿਟੀ ਡੂੰਘੀ। ਸੱਜਾ ਸਕੈਪੁਲਾ ਕੱਟ. ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸੱਜਾ ਪਲੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਜਾ ਫੇਫੜਾ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

7. 10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 6 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਪਹਿਲੂ ਖੱਬੇ ਮੋਢੇ ਦੇ ਜੋੜ ਤੋਂ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਲਟੀਪਲ ਚੀਰਾ ਵਾਲਾ ਜ਼ਖ਼ਮ।

19.1. ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਗਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਤਾ, ਚਾਕੂ ਆਦਿ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

19.2. ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵਿੱਚ ਸੀ।
20. ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ, ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸੋਰੋਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਦਿਆਲ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ 23.09.1992 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ 13.10.1992 ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।
20.1. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ

ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਜ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਦਿਆਲ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

21. ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਦਿਆਲ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-5 ਵਜੋਂ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ, ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-4 ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਈ ਗਈ।

21.1. ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਖੂਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਮੁਖਬਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰ ਲਏ ਸਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚਾਚਾ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਨੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੜੱਪ ਲਈ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਉਸਨੇ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹਮਲਾਵਰ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

22. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਅੰਬਗੜ੍ਹ ਅਖਾੜੇ ਵਿਖੇ ਹਰਿ ਕੀ ਪੌੜੀ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਕੁਲਦੀਪ ਅਤੇ ਭੋਲਾ ਸ਼ੰਕਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਕੁਲਦੀਪ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਸਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਡੁਬਕੀ ਲਈ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਲਸੀ ਪਾਰਕ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ, ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ ਕਾਂਤਾ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਉਚਚਾ ਚਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਕੁਲਦੀਪ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਤਿਆ ਨੰਦ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ।

23. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ।

24. ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸੀ ਬਣੇ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਰਕੇ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਸਮੇਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਕੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁਦ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਯਾਨੀ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤੱਥ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਮੌਤ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ।

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ।

26. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

27. ਧਾਰਾ 141 ਆਈਪੀਸੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਭਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ।

28. ਧਾਰਾ 148 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਦੰਗਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੰਗੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 146 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਭਾ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

29. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਭਾ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਕਾਫ਼ੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ, ਉਸ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਕਤ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ; ਉਸ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਭਾ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।

30. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੱਪਾ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

20. ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ। ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਉਸਾਰੂ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਸਭਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

21. ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਸੱਟ ਨਾ ਲੱਗਣ ਦਾ ਤੱਥ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

30.1. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਉਸਾਰੂ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

_____

1 [2012] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1068 : (2012) 11 ਐਸਸੀਸੀ 237

ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਸੱਟ ਨਾ ਲੱਗਣ ਦਾ ਤੱਥ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਜੋ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

31. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਨੂਭਾਈ ਰਣਛੋੜਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ. ਰਾਜੀਵਭਾਈ ਦੁਦਾਭਾਈ ਪਟੇਲ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਪਰ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

20. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ "ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ" ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 149 ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਸੱਟਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ "ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਦੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ 302 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 149 ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

22. ਜਦੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਹਨ।

---

2 [2018] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1050 : (2018) 7 ਐਸਸੀਸੀ 743

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਉਸ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜ" ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ - ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਘਾਤਕ ਸੱਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵਿਕਾਰਪੂਰਣ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ (ਜੋ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ) ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।

34. ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰੇ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਆਨ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਏ.ਕੇ. 47 ਰਾਈਫਲਾਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏ ਸਨ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

32. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਹਨ। ਲਿਖਾਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਖੁਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਤੂਸ, ਖਾਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਨਿਸ ਉਰਫ ਕਰੀਆ ਬਨਾਮ. ਐਮਪੀ ਰਾਜ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ; ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ

_____

3 (2003) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 425

ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ।

33. ਜੋ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 302/149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 148 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

34. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ)